

NEAJUNSURILE CE CARACTERIZEAZĂ NOȚIUNEA DE VÂNAT, UTILIZATĂ ÎN ART. 233 DIN CODUL PENAL AL REPUBLICII MOLDOVA

Anastasia BOLDESCU

Doctorandă, Universitatea de Stat din Moldova,

Chișinău, Republica Moldova

e-mail: nastea.braniste@mail.ru

<https://orcid.org/0000-0003-3263-0552>

Definițiile normative și cele doctrinare ale noțiunii de vânat (vânătoare) conțin enumerarea în calitate de specii mai apropiate (în raport cu genul mai îndepărtat de vânat (vânătoare)) a următoarelor modalități: depistare; căutare; stârnire; urmărire; hăituire; rănire; dobândire (ucidere sau capturare); altă activitate care are ca scop dobândirea. Pornind de la această premisă, considerăm că primul aspect, ce trebuie luat în considerare la stabilirea înțelesului noțiunii de vânat (vânătoare) în sensul art. 233 CP RM, este să aflăm care dintre respectivele modalități se pot regăsi în această noțiune din legea penală. Infracțiunea, prevăzută la art. 233 din Codul penal al Republicii Moldova, este una materială. Din aceste considerente, nu toate modalitățile, enumerate în definiția noțiunii de vânătoare din art. 2 al Legii nr. 298/2018, sunt în măsură să exprime esența juridică a acțiunii prejudiciabile prevăzute la art. 233 din Codul penal al Republicii Moldova. Definiția dată nu a fost concepută pentru a reflecta faptul că această infracțiune se consideră consumată din momentul producerii urmărilor prejudiciabile. Nu mai poate fi tolerat titlul în vigoare „Vânatul ilegal” al art. 233 din Codul penal al Republicii Moldova. În scopul perfecționării art. 233 din Codul penal al Republicii Moldova, este necesară modificarea acestui titlu în „Braconajul cinegetic”.

Cuvinte-cheie: vânat (vânătoare), braconaj, infracțiune materială, infracțiune formală, capturare, ucidere, rănire.

THE SHORTCOMINGS THAT CHARACTERIZE THE NOTION OF HUNTING, USED IN ARTICLE 233 OF THE CRIMINAL CODE OF THE REPUBLIC OF MOLDOVA

Normative and doctrinal definitions of the notion of hunt (hunting) contain the enumeration as closer species (in relation to the more distant type of hunt (hunting)) of the following ways: detection; search; arousal; tracking; chase; injury; acquisition (kill or capture); other activity aimed at acquisition. Starting from this premise, we consider that the first aspect, which must be taken into account when establishing the meaning of the notion of hunt (hunting) within the meaning of article 233 of the Criminal Code of the Republic of Moldova, is to find out which of the respective methods can be found in this notion from the criminal law. The offense provided for in article 233 of the Criminal Code of the Republic of Moldova, is a material one. For these reasons, not all the ways, listed in the definition of the notion of hunting in article 2 of Law no. 298/2018, are able to express the legal essence of the prejudicial action provided for in article 233 of the Criminal Code of the Republic of Moldova. The definition given was not designed to reflect the fact that this offense is considered to be consumed from the moment of the occurrence of injurious consequences. The current title “Illegal hunting” of Article 233 of the Criminal Code of the Republic of Moldova can no longer be tolerated. In order to improve Article 233 of the Criminal Code of the Republic of Moldova, it is necessary to amend this title in “Cynegetic poaching”.

Keywords: hunting, poaching, material crime, formal crime, capture, killing, injury.

LES LACUNES CARACTÉRISANT LA NOTION DE CHASSE, UTILISÉE À L'ART. 233 DU CODE PÉNAL DE LA RÉPUBLIQUE DE MOLDOVA

Les définitions normatives et doctrinales de la notion de chasse contiennent l'énumération en tant qu'espèces plus proches (par rapport au genre de gibier chasse plus éloignées modalités suivantes: détection; recherche; excitation; poursuite; chasse; blessure; acquisition (mise à mort ou capture); autre activité visant à acquérir. Partant de ce postulat, nous considérons que le premier aspect, qui doit être pris en compte lors de l'établissement du sens de la notion de chasse au sens de l'art. 233 CP RM, est de savoir laquelle de ces voies peut être trouvée dans cette notion du droit pénal. Le crime, prévu à l'art. 233 du Code pénal de la République de Moldova est un crime matériel. Pour ces raisons, toutes les modalités, énumérées dans la définition de la notion de chasse à l'art. 2 de la loi n ° 298/2018, ne sont pas en mesure d'exprimer l'essence juridique de l'action préjudiciable prévue à l'art. 233 du Code pénal de la République de Moldova. La définition donnée n'a pas été conçue pour refléter le fait que cette infraction est considérée comme consommée à partir du moment où elle entraîne les conséquences préjudiciables. Le titre en vigueur "chasse illégale" de l'art ne peut plus être toléré. 233 du Code pénal de la République de Moldova. Afin d'améliorer l'ARTICLE 233 du Code pénal de la Rublique de Moldova, il est nécessaire de modifier ce titre en "braconnage cinétique".

Mots-clés: chasse, braconnage, délit matériel, délit formel, capture, meurtre, blessure.

НЕДОСТАТКИ, ХАРАКТЕРИСТИРУЮЩИЕ ПОНЯТИЕ ОХОТЫ, ИСПОЛЬЗУЕМОЕ В СТАТЬЕ 233 УГОЛОВНОГО КОДЕКСА РЕСПУБЛИКИ МОЛДОВА

Нормативные и доктринальные определения понятия охоты содержат перечисление в качестве близких видов (по отношению к более отдаленному виду дичи (охоты)) следующих способов: обнаружение; поиск; возбуждение; отслеживание; гнаться; рана; приобретение (убить или захватить); иная деятельность, направленная на приобретение. Исходя из этого, мы считаем, что первый аспект, который необходимо учитывать при установлении значения понятия дичи (охоты), согласно ст. 233 УК РМ, заключается в том, чтобы выяснить, какие из соответствующих способов можно обнаружить в данном понятии из уголовного закона. Правонарушение, предусмотренное ст. 233 УК РМ, является материальным. По этим причинам, не все способы, перечисленные в определении понятия охоты в ст. 2 Закона №. N 298/2018, способны выразить правовую сущность преюдициального иска, предусмотренного ст. 233 УК РМ. Данное определение не призвано отразить тот факт, что данное преступление считается окончательным с момента наступления вредных последствий. Нынешнее название «Незаконная охота» ст. 233 УК РМ более недопустимо. Для совершенствования ст. 233 УК РМ, необходимо изменить это название на «охотничье браконьерство».

Ключевые слова: дичь (охота), браконьерство, материальное преступление, формальное преступление, захват, убийство, ранение.

Introducere

Definițiile normative și cele doctrinare ale noțiunii de vânat (vânătoare) conțin enumerarea în calitate de specii mai apropiate (în raport cu genul mai îndepărtat de vânat (vânătoare)) a următoarelor modalități: depistare; căutare; stârnire; urmărire; hăituire; rănire; dobândire (ucidere sau capturare); altă activitate care are ca scop dobândirea.

Pornind de la această premisă, considerăm că *primul aspect*, ce trebuie luat în considerare la stabilirea înțelesului noțiunii de vânat (vânătoare) în sensul art. 233 CP RM, este să aflăm care dintre respectivele modalități se pot regăsi în această noțiune din legea penală.

Idei și discuții

Legea nr. 298 din 30.11.2018 a vânătorii și fondului

cinegetic [12] (în continuare – Legea nr. 298/2018)) constituie începând cu 01.03.2021 principalul act normativ complinitor pentru art. 233 CP RM. În acest act normativ, definiția noțiunii de vânatoare din art. 2 al Legii nr. 298/2018 conține, de asemenea, enumerarea în calitate de specii mai apropiate (în raport cu genul mai îndepărtat de vânatoare) a următoarelor modalități: căutare; pândire; stârnire; gonire; împușcare; capturare; orice altă acțiune care are ca scop capturarea ori uciderea.

Cu excepția modalităților de împușcare și de capturare, toate celelalte se referă nu la acțiunea de vânatoare soldată cu un rezultat, ci la procesul de vânatoare care nu a ajuns să se soldeze cu un rezultat. În alți termeni, cu excepția modalităților de împușcare și de capturare, toate celelalte se referă la etapele de pregătire sau tentativă de infracțiune, nu la infracțiunea consumată. Pregătirea sau tentativa de infracțiune nu pot fi legate cauzal, în mod direct, cu urmările prejudiciabile. A afirma contrariul ar însemna să echivalăm activitatea infracțională neconsumată cu cea consumată. Acțiunea, care are ca scop capturarea sau uciderea animalelor (fără ca acest scop să-și găsească realizarea), nu se poate afla în legătură cauzală directă cu daunele menționate în art. 233 CP RM. De aceste daune pot fi legate cauzal doar împușcarea sau capturarea animalelor, dacă ne referim la modalitățile specificate în definiția noțiunii de vânatoare din art. 2 al Legii nr. 298/2018.

Definiția noțiunii de vânatoare din art. 2 al Legii nr. 298/2018 ar fi pretabilă infracțiunii de vânat ilegal, prevăzute la art. 170 din Codul penal al Republicii Moldova din 1961 (în continuare – CPRM din 1961). Conform alin. 1 din acest articol, răspunderea se aplica pentru „vânatul fără autorizația corespunzătoare fie în perioada și în locurile interzise, fie cu unelte și metode nepermise” [6]. Cauzarea de pagube mari era indicată ca circumstanță agravantă în alin. 2 art. 170 CP RM din 1961.

La fel, definiția noțiunii de vânatoare din art. 2

al Legii nr. 298/2018 ar fi pretabilă faptei prevăzute la alin. (2) art. 128 din Codul contravențional al Republicii Moldova (în continuare – CC RM). Conform acestei norme, răspunderea se aplică pentru „vânatoarea fără autorizație (licență), fără carnet de vânător sau fără permis de deținere sau port și folosire a armei de vânatoare, depășirea normelor stabilite de recoltare a vânatului, precum și vânatoarea în locurile interzise și în perioadele de prohibiție, folosirea armelor, uneltelor și metodelor interzise” [3].

Însă, spre deosebire de infracțiunea prevăzută la art. 170 CP RM din 1961 și de fapta prevăzută la alin. (2) art. 128 CC RM, infracțiunea prevăzută la art. 233 CP RM este una materială.

Nu în zadar, la lit. d) art. 1 al Legii României nr. 407 din 09.11.2006 a vânătorii și a protecției fondului cinegetic (în continuare – Legii României nr. 407/2006), noțiunea de braconaj este definită astfel: „tentativa sau acțiunea desfășurată în scopul (evid. ns.) dobândirii sau capturării vânatului, finalizată cu rezultat sau nu, cu încălcarea prevederilor prezentei legi” [14]. În context, mai trebuie de luat în calcul că infracțiunile de braconaj, specificate în art. 42 al Legii României nr. 407/2006, sunt infracțiuni formale. Spre deosebire de infracțiunea prevăzută la art. 233 CPRM, aceste infracțiuni nu presupun cauzarea obligatorie a unor daune. În context, V. Nicolcescu menționează: „Legea are în vedere pericolul pe care vânatoarea, în condiții ilicite, îl prezintă pentru valoarea socială ocrotită iar pericolul social, ca element al laturii obiective, se produce chiar dacă făptuitorul nu a reușit să obțină vânat” [16]. O părere similară are M. Rotaru [18]. În cazul infracțiunii prevăzute la art. 233 CP RM, dacă făptuitorul nu obține vânat ilegal în mărime care să depășească 200 de unități convenționale, nu se produce pericolul social în sensul avut în vedere de V. Nicolcescu.

În concluzie, definiția noțiunii de vânatoare din art. 2 al Legii nr. 298/2018 nu poate fi aplicată mecanicist în condițiile infracțiunii descrise în art. 233 CP RM.

Definiția dată nu a fost concepută pentru a reflecta faptul că această infracțiune se consideră consumată din momentul producerii urmărilor prejudiciabile. Nu este acceptabil ca noțiunea, ce caracterizează fapta prejudiciabilă prevăzută la art. 233 CP RM, să se refere la etape diferite ale activității infracționale. Or, infracțiunea, prevăzută la art. 233 CP RM (ca și oricare altă infracțiune), are un singur moment de consumare.

Nu doar acest aspect trebuie luat în considerare la stabilirea înțelesului noțiunii de vânat (vânătoare) care ar fi în măsură să exprime esența juridică a acțiunii prejudiciabile prevăzute la art. 233 CP RM. Un *al doilea aspect*, nu mai puțin important, este cel care ne ajută să aflăm dacă această noțiune poate fi extrapolată la ipoteze pe care nu le prevede în mod expres.

După părerea lui S.A. Golub, noțiunea de vânătoare include, printre altele, „aflarea unor persoane cu arme, câini, păsări de pradă, capcane sau alte unelte de vânătoare, precum și cu arme de vânătoare asamblate în afara drumurilor publice sau cu producție de vânat” [19, p. 8]. Până la 01.03.2021, data intrării în vigoare a Legii nr. 298/2018, în pct. 27 al Regulamentului gospodăriei cinegetice (în continuare – RGC) (Anexa nr. 1 la Legea nr. 439 din 27.04.1995 a regnului animal (în continuare – Legea nr. 439/1995) se menționa: „Aflarea persoanelor pe terenuri de vânătoare, inclusiv pe căile de acces comun cu arme neincluse în toc, în stare montată, gata pentru aplicare, cu alte unelte de vânătoare, precum și cu câini și păsări de vânătoare (șoimi) sau cu producție de vânat, se egalează cu vânătoarea” [13]. Această prevedere reproduce aproape *mot-a-mot* dispoziția din alin. 2 art. 43 al Legii-model a CSI a regnului animal [22].

În doctrina de specialitate se explică de ce o asemenea interpretare nu este admisibilă. De exemplu, A.M. Kablov menționează: „Vânătoarea, fiind una dintre formele de folosire a obiectelor regnului animal, trebuie să se exprime în extragerea din natură a acestor obiecte sau în obținerea de beneficii din aceste obiecte,

concretizate în satisfacerea necesităților spirituale sau materiale ale unei persoane. Dacă interpretăm noțiunea de vânătoare anume astfel [...], ea nu va putea include acțiunile exprimate în aflarea cu arme de vânătoare asamblate pe drumurile publice, precum și aflarea pe terenurile de vânătoare cu arme, câini, păsări de pradă, capcane sau alte unelte de vânătoare ori cu producție de vânat. În cazul unei alte interpretări se poate ajunge la aplicarea legii penale prin analogie” [21, p. 18]. Altfel spus, nu poate fi asimilată vânătorii activitatea care fie nu se exprimă în extragerea din natură a obiectelor regnului animal sau în obținerea de beneficii din aceste obiecte, concretizate în satisfacerea necesităților spirituale sau materiale ale unei persoane, fie nu este îndreptată spre extragerea din natură a obiectelor regnului animal sau în obținerea de beneficii din aceste obiecte, concretizate în satisfacerea necesităților spirituale sau materiale ale unei persoane.

Nu trebuie ignorat nici argumentul prezentat de L.A. Zueva: „Noțiunea de vânătoare este raportată în mod nejustificat la aflarea pe terenurile de vânătoare a persoanelor cu unelte de vânătoare și (sau) producție de vânat, cu câini de vânătoare sau păsări de pradă, ceea ce contravine principiului vinovăției [...] și poate duce la incriminarea obiectivă” [20, p. 14]. Simpla aflare a unor persoane pe terenurile de vânătoare cu unelte de vânătoare și (sau) producție de vânat, cu câini de vânătoare sau păsări de pradă, nu este suficientă pentru a demonstra intenția acestora de a comite infracțiunea prevăzută la art. 233 CP RM. Dacă lipsește hotărârea de a comite această infracțiune, nu putem vorbi nici măcar despre pregătirea de a o săvârși. „Actele preparatorii constituie prima fază în perioada externă în care se trece de la adoptarea hotărârii infracționale la executarea ei, acte care numai pregătesc, din punct de vedere material, moral și organizatoric, săvârșirea faptei prevăzute de legea penală, fără să se treacă la executarea propriu-zisă a acesteia” [17, p. 11] – menționează A. Șavga. Dacă nu a fost adoptată

hotărârea infracțională, în mod evident nu pot fi create condițiile pentru executarea acestei hotărâri.

Legea nr. 298/2018 nu conține o interpretare a noțiunii de vânatoare de genul celei din pct. 27 al RGC.

La lit. c) alin. (1) art. 22 al acestei legi se menționează: „În scopul protecției și al gestionării durabile a faunei de interes cinegetic și a habitatului acesteia, sunt interzise: [...] ținerea în captivitate a exemplarelor din specii de faună sălbatică fără autorizarea autorității administrative centrale abilitate cu protecția mediului înconjurător” [12]. Dacă o astfel de ținere în captivitate nu a fost precedată de acțiunea de vânat în prezența uneia dintre condițiile prevăzute la art. 233 CP RM, nu putem vorbi despre autorat la infracțiunea prevăzută de acest articol. Se consideră complice la infracțiunea, prevăzută la art. 233 CP RM, acea persoană care ține în captivitate exemplarele din specii de faună sălbatică fără autorizarea autorității administrative centrale abilitate cu protecția mediului înconjurător, și care a promis dinainte că-l va favoriza pe cel care a vânat asemenea exemplare în prezența uneia dintre condițiile prevăzute la art. 233 CP RM. Se consideră favorizator la infracțiunea, prevăzută la art. 233 CP RM, acea persoană care ține în captivitate (tăinuiește) exemplarele din specii de faună sălbatică fără autorizarea autorității administrative centrale abilitate cu protecția mediului înconjurător, și care nu a promis dinainte că-l va favoriza pe cel care a vânat asemenea exemplare în prezența uneia dintre condițiile prevăzute la art. 233 CP RM. Infracțiunea, prevăzută la art. 233 CP RM, este o infracțiune mai puțin gravă. De aceea, favorizarea celui, care comite infracțiunea prevăzută la art. 233 CP RM, nu atrage răspunderea în baza art. 323 CP RM.

La lit. v) alin. (1) art. 22 al Legii nr. 298/2018, se menționează: „În scopul protecției și al gestionării durabile a faunei de interes cinegetic și a habitatului acesteia, sunt interzise: [...] aflarea în fondurile cinegetice a câinilor de orice rasă fără botniță sau

fără zgardă, cu excepția cazului în care aceștia sunt antrenați la desfășurarea vânătorii sau sunt dresați” [12]. Aflarea în fondurile cinegetice a câinilor de orice rasă fără botniță sau fără zgardă, antrenați la desfășurarea vânătorii, este permisă conform lit. v) alin. (1) art. 22 al Legii nr. 298/2018. În aceste împrejurări, dacă, în prealabil, a fost luată hotărârea de a săvârși acțiunea de vânat în prezența uneia dintre condițiile prevăzute la art. 233 CP RM, putem vorbi despre pregătirea de infracțiunea prevăzută de acest articol. Nu se poate vorbi despre pregătirea de infracțiunea, prevăzută la art. 233 CP RM, în ipoteza aflării în fondurile cinegetice a câinilor de orice rasă fără botniță sau fără zgardă, care: 1) nu sunt antrenați la desfășurarea vânătorii; 2) sunt dresați.

În concluzie, în lipsa intenției de a vâna, aflarea persoanelor pe terenurile de vânatoare, inclusiv pe căile de acces comun cu arme neincluse în toc, în stare montată, gata pentru aplicare, cu alte unelte de vânatoare, precum și cu câini și păsări de vânatoare (șoimi) sau cu producție de vânat, nu poate fi considerată vânat (vânatoare) în sensul art. 233 CP RM. O altfel de interpretare ar însemna încălcarea prevederilor alin. (2) art. 3 („Interpretarea extensivă defavorabilă și aplicarea prin analogie a legii penale sunt interzise”) și alin. (1) art. 6 („Persoana este supusă răspunderii penale și pedepsei penale numai pentru fapte săvârșite cu vinovăție”) CP RM.

După analiza celor două aspecte ce vizează stabilirea înțelesului noțiunii de vânat (vânătoare) care ar fi în măsură să exprime esența juridică a acțiunii prejudiciabile prevăzute la art. 233 CP RM, apelăm la opinia lui Gh. Mateuț și A. Mihăilă: „Necesitatea definirii termenilor se resimte cu atât mai puternic, când termenii folosiți au în diferite ramuri de drept [...] înțelesuri deosebite. De pildă, legislația noastră folosește în accepțiuni diferite noțiuni cum sunt cele de „familie”, „rudenie”, „caz fortuit”, „localitate”, „acte de administrare”, „terți”, „instituție”.” [15, p. 229]. Într-adevăr, de exemplu, în art. 133¹ CP

RM, definiția noțiunii de membru de familie nu corespunde întocmai dispoziției de la alin. (2) art. 48 din Constituția Republicii Moldova („Familia se întemeiază pe căsătoria liber consimțită între bărbat și femeie, pe egalitatea lor în drepturi și pe dreptul și îndatorirea părinților de a asigura creșterea, educația și instruirea copiilor” [8]) și dispozițiilor art. 2 din Codul familiei al Republicii Moldova („[...] (2) Numai căsătoria încheiată la organele de stat de stare civilă (denumite în continuare organe de stare civilă) generează drepturile și obligațiile de soți prevăzute de prezentul cod. (3) Relațiile familiale sunt reglementate în conformitate cu următoarele principii: [...] căsătorie liber consimțită între bărbat și femeie, [...] fidelitate conjugală, [...]” [4]). Persoanele aflate în divorț, precum și persoanele aflate în relații asemănătoare celorla dintre soți (concubinaj) sau dintre părinți și copii (care sunt specificate ca membri de familie în art. 133¹ CPRM) nu corespund acestor dispoziții de la alin. (2) art. 48 din Constituția Republicii Moldova și din art. 2 din Codul familiei al Republicii Moldova.

De ce atunci să nu admitem că înțelesul noțiunii de vânat din art. 233 CP RM poate fi altul decât cel consacrat în art. 2 al Legii nr. 298/2018?

În această ordine de idei, atrag atenția modelele de descriere a modalităților faptei prejudiciabile similare cu cea prevăzută la art. 233 CP RM, prevăzute de unele coduri penale străine. Astfel, de exemplu, în Codul penal al Republicii Bulgaria, art. 237 prevede: „(1) Persoana care *ucidere sau capturează* (evid. ns.) vânat mare, fără permisul corespunzător se pedepsește cu închisoare de până la un an sau cu amendă de la o sută la trei sute de leve, precum și cu interzicerea drepturilor prevăzute la art. 37, alin. 1, pct. 7. (2) Persoana care fără a deține un bilet de vânătoare, *ucidere sau prinde* (evid. ns.) vânatul mic prevăzut în mod expres în Legea vânătorii, precum și persoana, care deși deține un bilet de vânătoare, *ucidere sau prinde* un astfel de vânat într-o perioadă de prohibiție, într-o locație interzisă sau cu mijloace

interzise, se pedepsește cu probațiune de până la șase luni sau cu amendă de la o sută la trei sute de leve, precum și cu interzicerea drepturilor prevăzute la art. 37, alin. 1, pct. 7” [5]. În Codul penal al Ungariei, sect. 245 prevede: „Fapta persoanei care: a) este implicată în activități de *ucidere sau capturare* (evid. ns.) a vânatului sălbatic pe un teren de vânătoare, fără drept de vânătoare sau ca vânător, pe terenul de vânătoare al altor proprietari, fără autorizație, b) *ucidere sau capturează* (evid. ns.), în afara sezonului de vânătoare pentru vânatul respectiv – prevăzut de o altă legislație specifică ce reglementează toate speciile de vânat – orice vânat sălbatic din specia respectivă; c) desfășoară activități de *ucidere sau de capturare* (evid. ns.) a vânatului sălbatic sau a oricărui animal vertebrat ce beneficiază de protecție specială sau a oricărui animal protejat, folosind echipament de vânătoare neautorizat și metode prevăzute în alte legi specifice sau pe terenuri de vânătoare restricționate, constituie infracțiune și se pedepsește cu închisoare de până la trei ani” [7].

Observăm că legiuitorul bulgar și cel maghiar au preferat să recurgă la evidențierea a două modalități normative ale faptei prejudiciabile (*ucidere sau capturare* (*prindere*)), în loc să folosească la descrierea acestei fapte noțiunea de vânat (vânătoare), care, așa cum ne-am convins mai sus, nu este pertinentă pentru a exprima esența juridică a faptei prejudiciabile prevăzute la art. 233 CP RM.

În opinia lui V. Nicolcescu, „capturarea constă în lipsirea de libertate a vânatului, [...], iar uciderea presupune suprimarea vieții acestuia” [16]. În mod evident, atât capturarea animalului, cât și uciderea acestuia, se pot afla în legătură cauzală cu daunele specificate în art. 233 CP RM.

În opinia noastră, nu doar noțiunile „capturare” și „ucidere” ar trebui să caracterizeze fapta prejudiciabilă prevăzută la art. 233 CP RM. O a treia noțiune de acest gen trebuie să fie cea de rănire. În context, putem face analogie cu distrugerea sau deteriorarea

bunurilor în înțelesul art. 197 CP RM. Dacă uciderea animalului corespunde distrugerii bunului, atunci rănirea animalului corespunde deteriorării bunului. Din art. 455 și 458 ale Codului civil al Republicii Moldova [2], coroborate cu art. 3 al Legii nr. 439/1995 [13], rezultă că animalele sălbatice reprezintă bunuri aflate în proprietatea statului. În cazul infracțiunii prevăzute la art. 197 CP RM, deteriorarea bunurilor este susceptibilă de cauzarea daunelor în proporții mari. Prin analogie, în cazul infracțiunii prevăzute la art. 233 CP RM, rănirea animalelor sălbatice ar fi susceptibilă de cauzarea daunelor ce depășesc 200 de unități convenționale.

Bazându-ne pe aceste argumente, formulăm o recomandare *de lege ferenda*: în dispoziția alin. (1) art. 233 CP RM, cuvântul „Vânatul” să fie înlocuit prin sintagma „Capturarea, uciderea sau rănirea de animale”. Recurgând la dihotomie, pentru dispoziția art. 234 CPRM, recomandăm substituirea cuvântului „vânatul” prin sintagma „capturarea, uciderea sau rănirea de animale”.

Consecvența ne obligă să propunem modificarea titlului pe care îl are art. 233 CP RM. Bineînțeles, nu mai poate fi tolerat titlul în vigoare „Vânatul ilegal”.

În contextul analizat, trebuie să remarcăm că G. Ardelean folosește în raport cu infracțiunea prevăzută la art. 233 CP RM sintagma „vânătoare ilegală” [1]. Înțelegem că această sintagmă este mai potrivită decât sintagma „vânatul ilegal”, însă doar legiuitorul deține prerogativa de a modifica titlurile articolelor din Codul penal al Republicii Moldova. Oricât de mult ne-am dori, nu putem să redenumim din proprie inițiativă art. 233 CP RM și să folosim pentru acest articol un titlu propus în doctrina de specialitate.

Abstractizând, putem desigur afirma că termenul „vânat” poate fi utilizat cu sens de „vânătoare” [9, p. 1151]. Însă, în afară de acest sens, termenul „vânat” poate avea și semnificația de „ceea ce vânează cineva” [9, p. 1151]. De această polisemie

a cuvântului „vânat” s-ar putea face abstracție, dacă nu ar exista un detaliu deloc neglijabil. Astfel, conform art. 2 al Legii nr. 298/2018, prin „vânat” se înțelege „exemplarul/exemplele din specii de faună de interes cinegetic, obținut/obținute prin vânătoare sau prin braconaj” [12]. Așadar, în accepțiunea Legii nr. 298/2018, noțiunea „vânat” se referă la obiectul material al unei fapte (inclusiv al unei infracțiuni), nu la fapta însăși. La fapta însăși se referă termenul „vânătoare”, definit în același art. 2 al Legii nr. 298/2018. Cu această ocazie, menționăm că, potrivit lit. h) alin. (1) art. 54 al Legii nr. 100 din 22.12.2017 cu privire la actele normative (în continuare – Legii nr. 100/2017), „textul proiectului actului normativ se elaborează în limba română, cu respectarea următoarelor reguli: [...] se utilizează, pe cât este posibil, noțiuni monosemantice, în conformitate cu terminologia juridică. Dacă un termen este polisemantic, sensul în care este folosit trebuie să decurgă cu claritate din text [...]” [10].

Mai mult decât atât, termenul „vânătoare”, și nu termenul „vânat”, este folosit pentru caracterizarea faptei prevăzute la alin. (2) art. 128 CC RM. Este important de reținut că, în dispoziția acestei norme contravenționale se utilizează ambii termeni – atât „vânătoare”, cât și „vânat”. Alin. (2) art. 128 CC RM constituie o normă complementară față de art. 233 CP RM. Dacă fapta prejudiciabilă prevăzută de art. 233 CPRM nu implică producerea daunelor care depășesc 200 de unități convenționale, atunci poate fi aplicat alin. (2) art. 128 CC RM. Acest amănunt nu poate fi scăpat din vedere, deoarece, conform lit. c) alin. (1) art. 54 al Legii nr. 100/2017, „textul proiectului actului normativ se elaborează în limba română, cu respectarea următoarelor reguli: [...] terminologia utilizată este constantă, uniformă și corespunde celei utilizate în alte acte normative [...]” [10].

Din aceste considerente, titlul „Vânatul ilegal”, care a „migrat” în art. 233 CP RM din art. 170 CP RM din 1961, trebuie să cedeze locul unui

alt titlu care ar exclude confuziile ce îngreunează interpretarea și aplicarea art. 233 CP RM. Propunem ca acest titlu nou să fie „Braconajul cinegetic”. Recurgând la dihotomie, pentru art. 234 CP RM, propunem titlul „Braconajul piscicol”. Trebuie să recunoaștem că o astfel de terminologie ne-a fost sugerată de sect. 253 din Codul penal Ungariei, în care se utilizează expresia „braconaj cinegetic sau piscicol” [7].

Pentru ca aceste amendamente să aibă o eficiență mai mare, propunem ca, în art. 2 al Legii nr. 298/2018, definiția „braconaj – acțiune ilegală desfășurată în vederea obținerii acelorași efecte ca și prin vânătoare, dar fără a fi respectate condițiile legale pentru desfășurarea acesteia” (pe care, de altfel, am criticat-o mai sus) să fie înlocuită prin definiția „braconaj cinegetic – vânătoarea desfășurată în lipsa condițiilor legale”. Respectiv, propunem ca, în textul Legii nr. 298/2018, cuvântul „braconaj” să fie substituit prin sintagma „braconaj cinegetic”, în forma gramaticală corespunzătoare.

Recurgând la dihotomie, propunem ca, în art. 3 al Legii nr. 149 din 08.06.2006 privind fondul piscicol, pescuitul și piscicultura [11], între definițiile noțiunilor „cotă” și „fermă piscicolă”, să fie inclusă definiția „braconaj piscicol – pescuitul desfășurat în lipsa condițiilor legale”. Respectiv, propunem ca, în textul acestei legi, expresiile „pescuitul ilicit” și „pescuitul ilegal” să fie substituite prin sintagma „braconaj piscicol”, în forma gramaticală corespunzătoare.

Concluzii

În urma analizei efectuate, este necesar să formulăm următoarele **concluzii**:

1) definiția noțiunii de vânătoare din art. 2 al Legii nr. 298/2018 nu poate fi aplicată mecanicist în condițiile infracțiunii descrise în art. 233 CP RM. Definiția dată nu a fost concepută pentru a reflecta faptul că această infracțiune se consideră consumată din momentul producerii urmărilor prejudiciabile;

2) în lipsa intenției de a vâna, aflarea persoanelor pe terenurile de vânătoare, inclusiv pe căile de acces comun cu arme neincluse în toc, în stare montată, gata pentru aplicare, cu alte unelte de vânătoare, precum și cu câini și păsări de vânătoare (șoimi) sau cu producție de vânat, nu poate fi considerată vânat (vânătoare) în sensul art. 233 CP RM;

3) nu doar noțiunile „capturare” și „ucidere” ar trebui să caracterizeze fapta prejudiciabilă prevăzută la art. 233 CP RM. O a treia noțiune de acest gen trebuie să fie cea de rănire;

4) în accepțiunea Legii nr. 298/2018, noțiunea „vânat” se referă la obiectul material al unei fapte (inclusiv al unei infracțiuni), nu la fapta însăși;

5) titlul „Vânatul ilegal”, care a „migrat” în art. 233 CP RM din art. 170 CP RM din 1961, trebuie să cedeze locul unui alt titlu care ar exclude confuziile ce îngreunează interpretarea și aplicarea art. 233 CP RM.

Referințe bibliografice

1. ARDELEAN, G. Conceptul definirii unor noțiuni ale activității vânătoarești pasibilă de răspundere penală (art. 233 C. Pen. al Republicii Moldova). În: *Revista Universul Juridic*, 2018, nr. 11, p. 73-82.
2. Codul civil al Republicii Moldova nr. 1107 din 06.06.2002. În: *Monitorul Oficial al Republicii Moldova*, 2002, nr. 82-86/661. În vigoare din 12 iunie 2003.
3. Codul contravențional al Republicii Moldova nr. 218 din 24.10.2008. În: *Monitorul Oficial al Republicii Moldova*, 2009, nr. 3-6/15. În vigoare din 31 mai 2009.
4. Codul familiei al Republicii Moldova din 26.10.2000. În: *Monitorul Oficial al Republicii Moldova*, 2001, nr. 47-48/210. În vigoare din 26 aprilie 2001.
5. *Codul penal al Republicii Bulgaria*. <https://codexpenal.just.ro/laws/Cod-Penal-Bulgaria-RO.html> (vizitat 21.08.2022)
6. Codul penal al Republicii Moldova din 24.03.1961. În: *Вестник Советулуй Сунрем ал PCCM*, 1961, nr. 10/41. În vigoare din 24 aprilie 1961.

7. *Codul penal Ungariei*. <https://codexpenal.just.ro/laws/Cod-Penal-Ungaria-RO.html> (vizitat 21.08.2022)

8. Constituția Republicii Moldova nr. 1 din 29.07.1994. În: *Monitorul Oficial al Republicii Moldova*, 1994, nr. 1/140. În vigoare din 27 august 1994.

9. *Dicționarul explicativ al limbii române* / Sub red. lui I. Coteanu, L. Seche, M. Seche. București: Univers Enciclopedic, 1998. 1192 p.

10. Legea nr. 100 din 22.12.2017 cu privire la actele normative. În: *Monitorul Oficial al Republicii Moldova*, 2018, nr. 7-17/34. În vigoare din 12 iulie 2018 / 12 ianuarie 2019.

11. Legea nr. 149 din 08.06.2006 privind fondul piscicol, pescuitul și piscicultura. În: *Monitorul Oficial al Republicii Moldova*, 2006, nr. 126-130/597. În vigoare din 11 august 2006.

12. Legea nr. 298 din 30.11.2018 a vânătorii și fondului cinegetic. În: *Monitorul Oficial al Republicii Moldova*, 2019, nr. 76-85/135. În vigoare din 1 martie 2021.

13. Legea nr. 439 din 27.04.1995 a regnului animal. În: *Monitorul Oficial al Republicii Moldova*, 1995, nr. 62-63/688. În vigoare din 9 noiembrie 1995.

14. Legea României nr. 407 din 09.11.2006 a vânătorii și a protecției fondului cinegetic. În: *Monitorul Oficial al României*, 2006, nr. 944. În vigoare din 22 decembrie 2006.

15. MATEUȚ, Gh., MIHĂILĂ, A. *Logica juridică*. București: Lumina Lex, 1998. 271 p.

16. NICOLESCU, V. Discuții privind infracțiunea de braconaj. În: *Pro Lege*, 2008, nr. 3, p. 17-22.

17. ȘAVGA, A. *Formele infracțiunii intenționate după fazele ei de desfășurare* / Autoreferat al tezei de doctor în drept. Chișinău, 2002. 22 p.

18. ROTARU, M. The analysis of the legal text incriminating the act of poaching, provided by art. 42 of the Law number 407/2006 of the hunting and hunting fund, with special reference to para. (1), letters m) and o), as well as legal text provided by art. 43 para. În: *Curentul Juridic*, 2021, no. 4, p. 35-43.

19. ГОЛУБ, С.А. *Кримінальна відповідальність за незаконне полювання* / Автореферат дисертації на здобуття наукового ступеня кандидата юридичних наук. Київ, 2005. 14 p.

20. ЗУЕВА, Л. А. *Уголовная ответственность за незаконную охоту* / Автореферат дисертації на соискание ученой степени кандидата юридических наук. Москва, 2015. 22 p.

21. КАБЛОВ, А. М. *Уголовная ответственность за незаконную охоту: проблемы теории и практики* / Автореферат дисертації на соискание ученой степени кандидата юридических наук. Нижний Новгород, 2012. 31 p.

22. *Модельный закон «О животном мире»*. https://base.spinform.ru/show_doc.fwx?rgn=31118 (vizitat 21.08.2022).